

Aftrapbijeenkomst Participatie

Gemeente Schiermonnikoog
12 oktober 2022

Programma

- 19.40 Verhoudingen: tussen staatsrecht en praktijk
- 20.00 Waarde(n) van participatie
- 20.45 Pauze
- 21.00 Do's and don'ts
- 21.15 Aan de slag!
- 22.00 Goede voornemens voor Schiere participatie
- 22.30 Afsluiting

Check-in

Wat is het eerste woord waar je aan denkt als je aan participatie denkt?

Wanneer is deze avond geslaagd voor jou?

Tussen staatsrecht en praktijk

Tussen staatsrecht en praktijk

Overheid.nl Zoeken Uitgebreid Zoeken

U bent hier: Lokale Wet- en regelgeving / Uitgebreid zoeken / Zoekresultaten / Regeling

← Terug naar zoekresultaten

Wetstechnische informatie

Regeling tekst

Inhoudsopgave

- Intitulé >
- Hoofdstuk 1. >
- Hoofdstuk 2. >
- Hoofdstuk 3. >
- Hoofdstuk 4. >
- Hoofdstuk 5. >
- Hoofdstuk 6. >
- Hoofdstuk 7. >
- Toelichting >

Reglement van Orde voor de Gemeenteraad 2017

Geldend van 25-03-2017 t/m heden

Intitulé

REGLEMENT VAN ORDE VOOR DE GEMEENTERAAD 2017

De raad van de gemeente Schiermonnikoog:

Gelezen het voorstel van het seniorencollectief van de gemeenteraad van Schiermonnikoog:

Gelet op artikel 16 van de Gemeentewet;

BESLUIT:

vast te stellen het

REGLEMENT VAN ORDE VOOR DE GEMEENTERAAD 2017

GEMEENTEWET 2021-2022

Deze wettenbundel bevat actuele wetgeving die specifiek voor bestuurders en medewerkers van gemeenten van belang is. Deze vakuitgave is een handzaam hulpmiddel voor zowel degenen die in de praktijk werken als degenen die studeren.

concept
uitgevergroep

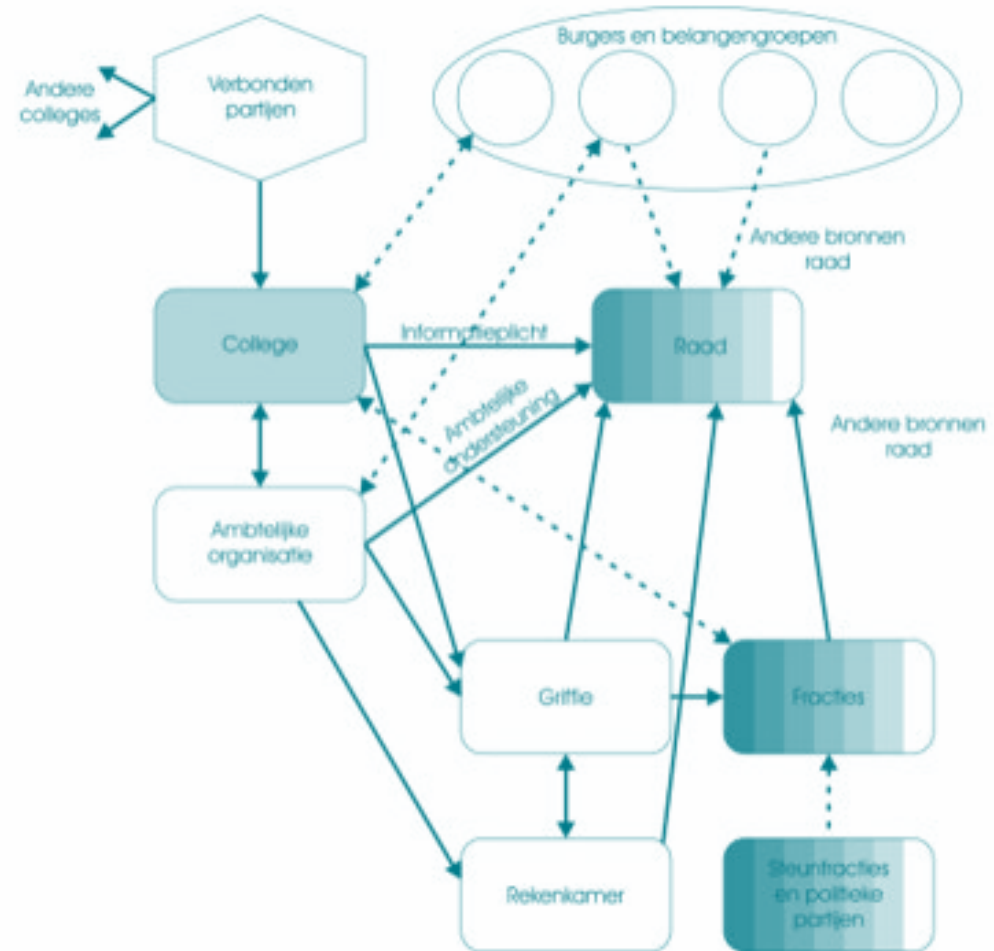

Tussen staatsrecht en praktijk

- Grondwet: Regels over instelling, de verordenende bevoegdheid, wijze van verkiezing en het bestuurlijk toezicht
- Gemeentewet: Regels voor integriteit, openbaarheid/geheimhouding, samenstelling, stemrecht, bevoegdheden en financiën
- Reglement van orde: Werkwijze van de raad, kaders voor instrumenten, praktische zaken inzet instrumenten, verhoudingen andere overheden
- Praktijk: vergadermodel, politieke cultuur

Tussen staatsrecht en praktijk

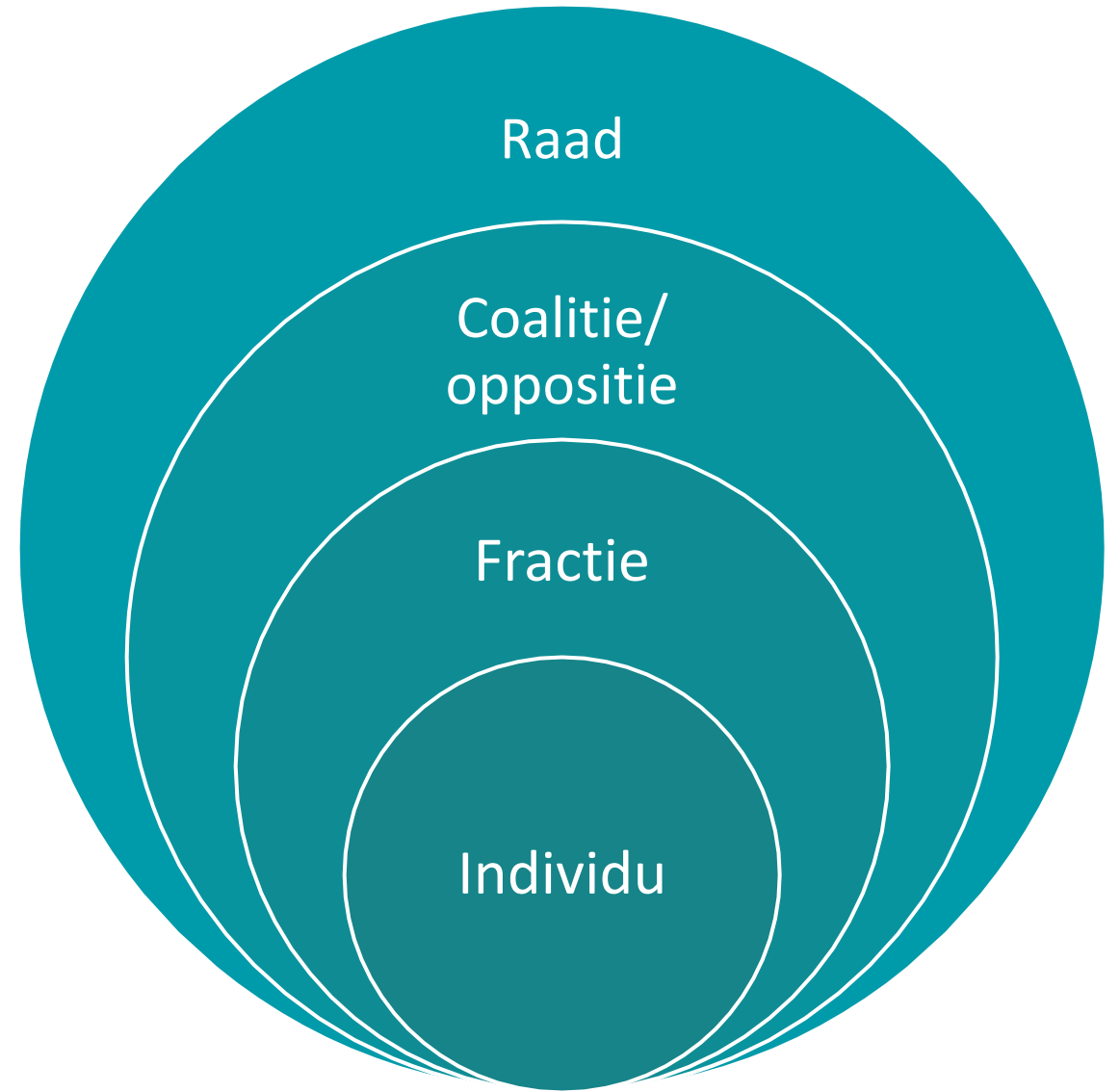
- Een ingewikkeld speelveld
 - Veel externe invloeden
 - Veel partijen
 - Veel informatie
 - Veel procesafspraken en procedures

Rol van de raad

Besluiten nemen voor inwoners:

- Het gaat om jouw overtuigingen
- Maar zonder meerderheid bereik je niets
- Debatteren en samenwerken!

Rol van de raad

Drie visies op je rol als raadslid:

Representatie

Afspiegeling

Programma

Rol van de raad

- Art 129 lid 6 Grondwet – de leden stemmen zonder last
- Art 27 Gemeentewet – de leden van de raad stemmen zonder last
- De wet schrijft voor: representatie
- De praktijk: ieder raadslid vult dat op zijn eigen manier in!
- Representatie op Schier: 1 op 100 (ongeveer)
- Kernbegrippen:
 - Vertegenwoordiging
 - Participatie
 - Inspraak

Hoe verhoudt
zich dit tot
jouw rol als
beslisser?

Rol van de raad

De formele
definities

- Vertegenwoordigen = in dienst zijn van een wetgevend lichaam, meestal door verkiezing, gedelegeerd door personen die onderhevig zijn aan de wetten die worden uitgevoerd door dat lichaam, om hun wensen en belangen te vertegenwoordigen.
- Kaderstellen = het op hoofdlijnen vaststellen van het beleid en aangeven van de grenzen waarbinnen bestuurlijke bevoegdheden mogen worden uitgevoerd
- Controleren = het toetsen van de werkelijkheid aan de gestelde normen.

Rol van de raad

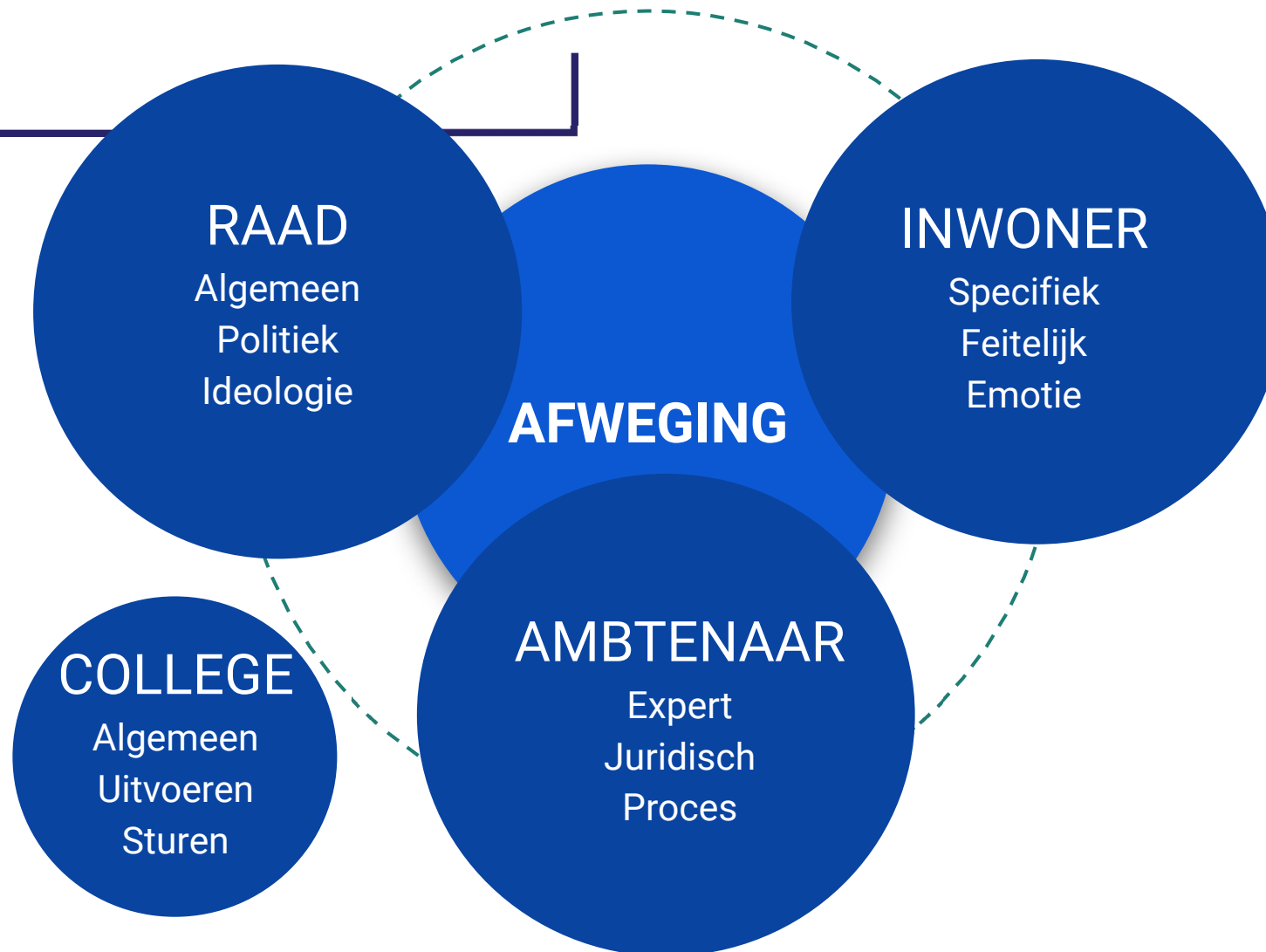
Wat we
bedoelen.....

- Je centrale rol: vertegenwoordigen – je overtuigingen volgen (en die van je achterban) en van daaruit je instrumenten benutten – de inhoud
- Instrumenten om kaders te stellen: inhoudelijk koers kiezen in het vaststellen van een visie of het nemen van een beslissing in een concreet geval – hoofd van het gemeentebestuur!
- Instrumenten om te controleren: checken of beleid en bestuur overeenkomen met de koers die is uitgezet – controleur van de uitvoering

Besluiten = belangen afwegen

- De kernvraag om jezelf steeds te stellen = wie weegt welke belangen wanneer af?
- Voordat je een besluit neemt, heb je al heel wat stappen gezet:
 - Onderzoeken, informatie verzamelen, dialoog met inwoners, deskundigen en andere raadsleden
 - Discussie over een voorstel in de commissie en met insprekers
 - Debat in de raad waarin je je standpunt etaleert
 - Eventueel een stemverklaring
 - De uiteindelijke stemming – het besluit wordt genomen

Besluiten = belangen afwegen

Besluiten = belangen afwegen

- Als het gaat om afwegen/kaders/besluiten is het goed om te weten:
 - Iedere partij in het samenspel heeft een eigen rol en focus
 - Hoe een proces ook is ingericht of verandert – ieders bijdrage aan de afweging is belangrijk
 - Door te focussen op wat de te maken afweging is, kun je en politiek steviger profileren en scherper debatteren
 - Maar – zodra je met andere processen/rollen gaat werken, zul je een zekere mate van rolverwarring moeten accepteren (en de ruimte nemen om hierop te reflecteren!)

Van representatie naar participatie

- Wat verandert er?
 - Veel wetgeving is ingericht op participatie
 - Dat waarover je kaders moet stellen en moet controleren wordt meer en complexer
 - De impact voor inwoners wordt groter
 - De plek van het debat verandert (eerder in het proces)
 - Er komen meer deelnemers aan het debat (ruimte voor inwoners)
 - Er komen andere documenten (startnotities)
 - Initiatieven van inwoners – hoe ga je ermee om?

Van representatie naar participatie

- Voorstel versterking participatie op decentraal niveau
- Participatieverordening vervangt de inspraakverordening (voorbereiding, uitvoering en evaluatie)
- Omgevingswet vereist participatie
- Verwacht wordt:
duurzaamheid/klimaat in eenzelfde systeem als de decentralisaties + participatie

Regels over participatie

Instrument	Regels	Wie is verantwoordelijk voor het naleven van de participatieregels?	Waar staat het?
Omgevingsvisie	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.7)
Programma	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.8)
Omgevingsplan	Het bevoegd gezag geeft bij de kennisgeving van een omgevingsplan aan hoe de participatie wordt vormgegeven.	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.2, eerste lid)
	Motiveringsplicht*		Omgevingsbesluit (art. 10.2 tweede lid)
Omgevingsverordening	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.3 a)
Waterschapverordening	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.3 b)
Projectbesluit	Het bevoegd gezag publiceert uiterlijk bij de start van de verkenning voor het project-besluit een 'kennisgeving participatie'. In deze kennisgeving staat: - wie worden betrokken, waarover en wanneer - wat de rol is van het bevoegd gezag en	Bevoegd gezag Als een ander dan het bevoegd gezag initiatiefnemer is, kan het participatietraject wel een gezamenlijke actie zijn. Het bevoegd gezag en de	Omgevingswet (art. 5.47, 5.48 en 5.51) en Omgevingsbesluit (art. 5.3 en 5.5)

Van representatie naar participatie

- Wat wordt er van jou als gemeente verwacht?
 - Het hebben van een visie/strategie voor participatie
 - Ervaring en kwaliteit bij het inzetten van participatie
 - Participatiekaders
 - Participatie-instrumenten
 - Participatiewerkwijzen
- Handreikingen
 - Handreiking VNG
 - Handreiking Participatie in Friesland

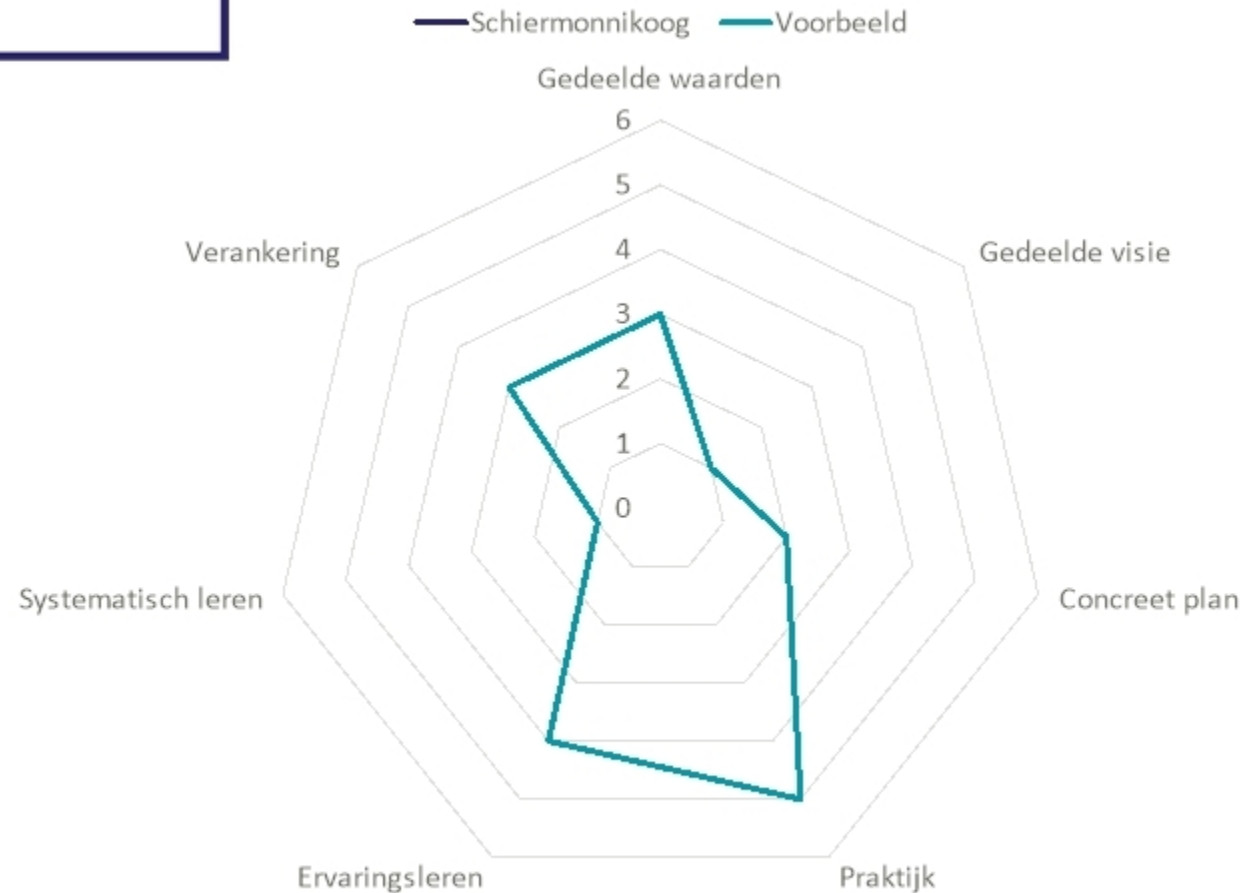
Daar maken we
vandaag een
start mee!

Waarde(n) van participatie

Hoe ver is de gemeente Schiermonnikoog?

Waarom participeren?

	Democratisch	Instrumenteel
Participant	Zeggenschap Democratische recht Actief burgerschap Medeverantwoordelijkheid	Betere besluiten Vaardigheden Financiële voordelen
Overheid	Democratisch ideaal Legitimiteit Overbrugging politieke kloof	Kwaliteit Effectiviteit Draagvlak

Wat zijn de waarden voor Schier?

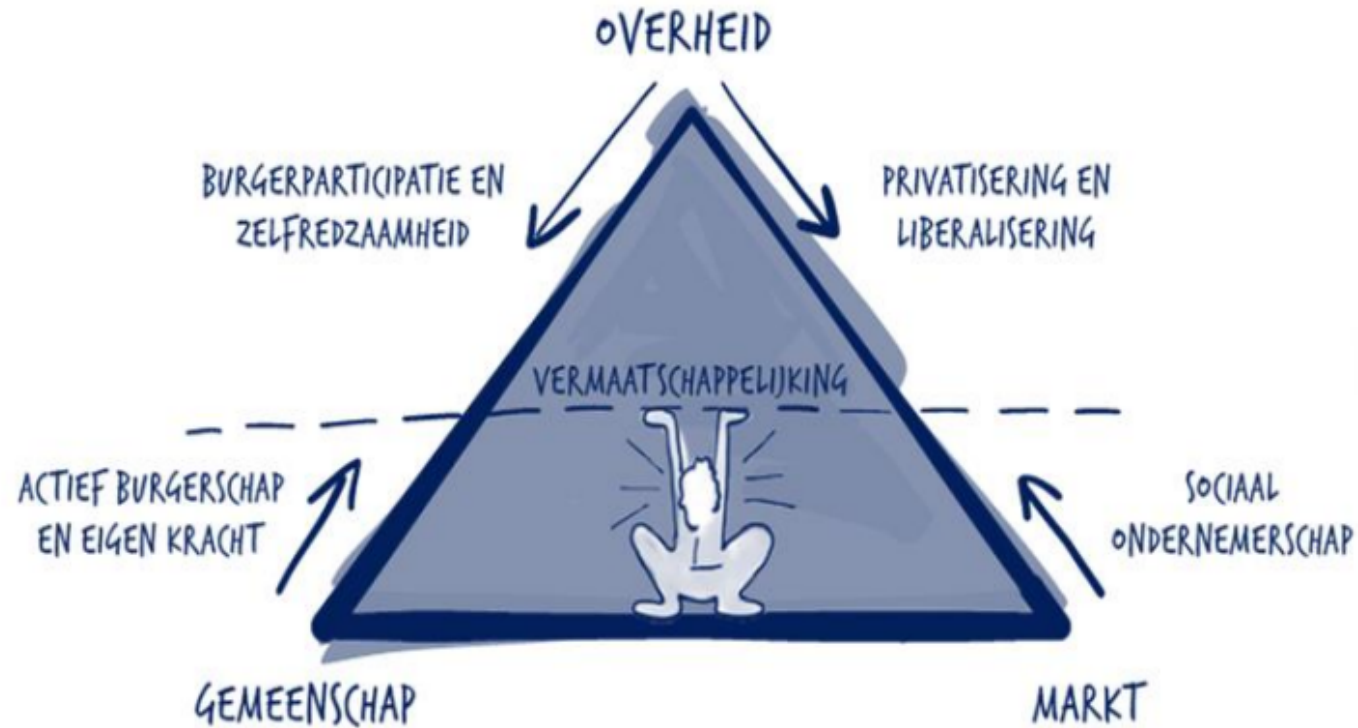
- We gaan in kleine groepen met elkaar waarden verkennen (3-5)
- Ronde 1 – raadsleden, ambtelijke ondersteuning, college apart – kom tot een top 3 van waarden
- Ronde 2 – groepen door elkaar – vergelijk je top 3 aan waarden en kom tot een gezamenlijk beeld
- Ronde 3 – we gaan samen alle genoemde waarden en waarom op een rijtje zitten

Participatie: do's and don'ts

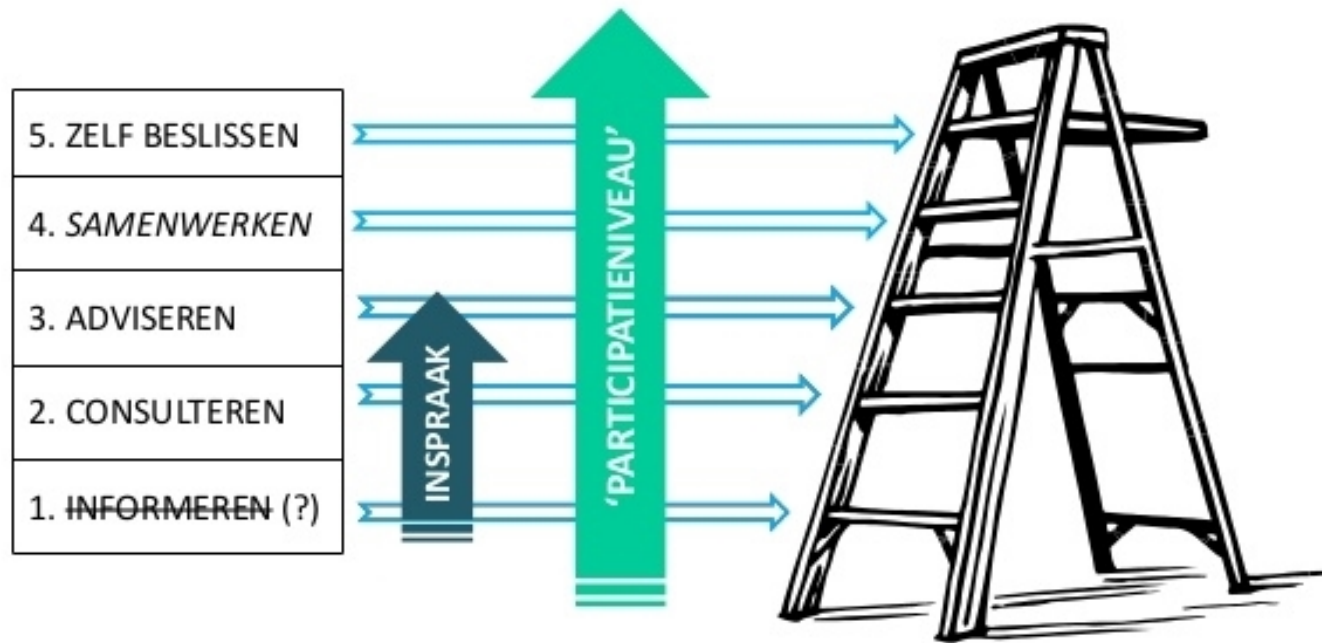

Participatie – in welke fase?

Participatie – in welke fase?

Participatieladder*

* Vrij naar Edelenbos en Monnikhof

Participatie – in welke fase?

- Participatie kan in alle fasen van beleid – van agenderen tot uitvoeren.
De vraag is natuurlijk – wat verwacht je van de inwoners? Of zij van jou?
- Het gaat hier om het **WAT**
- Relevante democratische waarden:
 - Invloed
 - Burgerschap
 - Inclusie
 - Legitimiteit

Participatie – in welke fase?

- Wat zijn dilemma's als het gaat om de hoeveelheid participatie?
- Representatief of selectief?
- Meer inwoner = minder raad?

Participatie – hoe dan?

- Als je weet WAAROM je wilt participeren en als je weet WAT je ermee wilt bereiken – dan kun je nadenken over het HOE
- Daarvoor zijn inmiddels heel veel verschillende vormen ontwikkeld
- Onderdeel van je participatiebeleid is dat je voor jezelf daar een indeling voor kiest/ontwikkelt
- Relevante democratische waarden:
 - Deliberatie
 - Efficiëntie
 - Transparantie

Participatie – hoe dan?

- Instrumenten kunnen worden ingedeeld in:
 - Trede op de participatieladder (raadplegen, adviseren, meebeslissen)
 - Methode of proces
 - Fase: startfase, doorloophase of opbrengstfase
- Meer relevant: hoe kies je de juiste methode?
 - Dynamiek van het vraagstuk vs de structuur van het proces
 - Vragen uit de Friese handreiking:
 - Wat is er aan de hand?
 - Belangen en motivaties in beeld
 - Samenspel
 - Organisatie

Participatie – hoe dan?

Participatie in Fryslân Participatieaanpak maken in vier stappen

Vier thema's helpen je op weg om te verkennen wat er speelt, waarover samenspraak nodig is en welk samenspel past bij het initiatief of vraagstuk. Ze helpen om stapsgewijs een participatieaanpak te maken, als basis voor het participatieproces.

De vier onderdelen vormen géén checklist met verplicht uit te voeren stappen. Het is bedoeld als hulp bij het opzetten van een doordacht participatieproces.

Het is goed mogelijk dat je gedurende een participatieproces de vier stappen meerdere keren herhaalt.

1. WAT SPEELT ER?

- a. Wat is het vraagstuk?
- b. Fase in het proces
- c. Doel van participatie

2. BELANGEN EN MOTIVATIES IN BEELD

- a. Wie worden geraakt?
- b. Ruimte voor invloed
- c. Waarden en begrip voor elkaar
- d. Informatie die nodig is

3. SAMENSPEL

- a. Procesafspraken
- b. Regie
- c. Rollen, taken en waarden
- d. Open democratisch proces

4. ORGANISATIE

- a. Inspanning deelnemers
- b. Capaciteit en budget
- c. Planning
- d. Werkvormen en ontmoetingen (fysiek of online)

Debatwedstrijd

Suggestiemuur

Olympiadeconferentie

Praatcafé

begrotingswijzer

Dorpswaardering

Drietrapsraket

energyparty

Focusgroep

De ABCD- methode

Lerende
gemeenschap

Inspiratiebezoek

Versnellingskamer

Burgeradvieskring

Stadsdebat

Bronmethodiek

Schouw

Enquête

Motiemarkt

Consensusconferentie

Creatieve concurrentie

Metaplan

Gibson-
methode

Digitaal of thuis mee ontwerpen

Veiling

E-participatie

Internetpanel

Burgerpanel

Wijkcheque

Ouderenproof

Oasis game

Burgerjury

Participatief
begroten

Advies raden

Charette

Dialog methodiek

Scenariomethode

Ambassadeursnetzwerk

Deliberatieve peiling

Raadspanel

Veiling

Delphi-methode

Participatie – do's and don'ts

Do's	Don'ts
Doel formuleren	Altijd participeren
Procesontwerp	Dubbele loop participatie
Selectieve participatie	Standaard aanpak
Resultaat per fase benoemen	Opbrengst 'meenemen'
Belangen en betrokkenen in beeld	Proces dichttimmeren

Aan de slag met participatie

Procesontwerp: aan de slag

- Procesontwerp: een vak apart!
- Ieder proces heeft zijn eigen doel: mensen willen betrekken/'meenemen', mensen laten kiezen, informatie ophalen, belangen beter in beeld krijgen, eigenaarschap stimuleren
- Ieder proces bestaat uit onderdelen, die vaak een beslisproces inhouden
- Per onderdeel kunnen de deelnemers aan een proces een andere rol krijgen

Procesontwerp: aan de slag

- Wat zijn dan relevante vragen?
 - wie doen er op dat moment allemaal mee?
 - wat ligt er aan het einde van dat moment/onderdeel?
 - op basis van welke informatie/kaders?
 - volgens welke beslisregel is dat bepaald? (het eens worden of stemmen)
 - wie en hoe wordt dat uitgewerkt (is dat nodig?)
 - wat is ieders rol geweest?
 - kaderstellen, controleren, adviseren, beslissen

Procesontwerp: aan de slag

Casus: een woonwijk erbij!

Bedenk een proces met behulp van de instructie. Per stap zijn er kaarten die je kunt gebruiken om het proces ook daadwerkelijk 'uit te leggen'.

Procesontwerp: college & ondersteuning

College – ambtelijke organisatie: rek en randvoorwaarden

Denk na over de volgende vragen:

- Wat zou de ambtelijke organisatie anders kunnen doen om participatie te faciliteren?
- Bij wat voor onderwerpen/thema's (en hoe vaak) zou je dat werkbaar en haalbaar vinden?
- Welke randvoorwaarden zou je nodig hebben om dat te kunnen doen?
 - Tijd/geld/mensen
 - Procesafspraken/documenten

Voornemens voor Schiere participatie

Goede voornemens

- Wat zijn de gedeelde waarden voor participatie?
- Welke vormen spreken aan?
- Wat vraagt het van raad, college en organisatie?
- Hoe wil de raad verder gaan met dit proces?

Afsluiting

Schiermonnikoog, deze raadszaal, 5 jaar later – hoe staat het met de participatie?

**Bedankt voor
je aandacht**

Welke instrumenten heb je?

Vertegenwoordigen	Kaderstellen	Controleren
Raadslid zijn	Moties	Mondelinge vragen
Debatteren	Amendementen	Schriftelijke vragen
Stemmen	Budgetrecht	Interpellatie
Werkbezoeken/Contact	Initiatieven	Onderzoek/ Enquête
Media	Verordeningen	Financiële controle
		Vertrouwenskwestie